

AMERONGEN EN MUZIEK, een huwelijk dat nooit verveelt.

De ingebruikname van historische instrumenten, waarvan het Bätzorgel in oktober j.l. het laatste voorbeeld is, maakt je er weer eens van bewust hoe waardevol het is om de eeuwenlange muziektraditie op ons kasteel te kennen, te koesteren en er telkens nieuwe inhoud aan te geven. Op dit moment hebben we de beschikking over het Kirckman klavecimbel, het Bätzorgel en de Erardvleugel. Daarnaast beschikt Amerongen over een interessante en uitgebreide muziekbibliotheek met daarin onder meer bladmuziek van de vroegere bewoners. Hoe we daar aandacht aan gaan besteden zult u in de toekomst ervaren.

Bij wijze van proef zullen op zondagen in de zomer van 2016 (19 juni, 17 juli, 21 augustus en 18 september) telkens om klokke twaalf bespelingen plaats vinden van een of meerdere van deze instrumenten. De bezoekers krijgen deze muzikale surprise gratis aangeboden op een informele wijze, men kan aanschuiven en weer weggaan.

Onder verantwoordelijkheid van onze conservator, Lodewijk Gerretsen, zal zorg worden gedragen voor een adequate bespeling van deze kostbare instrumenten. Bespelers moeten daarvoor gekwalificeerd zijn.

Een minder positief nieuwtje is, dat de grote muzikale happening, die op 12 juni a.s. gepland was, dit jaar geen doorgang kan vinden. Het grootscheepse plan om met het Nederlands Blazers Ensemble en de Vlaamse schrijver Bart Moeyaert als verteller, op één dag drie oratoria van Joseph Haydn in de tuinen van kasteel Amerongen uit te voeren, heeft op dit moment om organisatorische en financiële redenen schipbreuk geleden. Alle betrokkenen hopen, dat van uitstel geen afstel komt. Nu focussen wij voor de maand juni op een geheel ander, maar ook aantrekkelijk evenement: het Midzomernachtfeest op 25 juni, met veel en gevarieerde muziek in het Huys en in de tuinen.

De Muziekcommissie van de Vriendenkring ondersteunt de Evenementencommissie bij de organisatie

van het komende Midzomernachtfeest, zoals dat ook al bij Kerstmis 2015 het geval was. Door deze koppeling van deskundigheid hopen we tot optimale resultaten te komen, waar het onze publieksgerichte activiteiten betreft.

Het is ons voornemen vóór de zomer te komen met ons muziekprogramma voor het seizoen 2016/2017, waarbij de repertoirekeuze 'kritisch' onder de loep genomen zal worden. De concurrentie op muziekgebied is groot, het is niet eenvoudig ons te onderscheiden van anderen, maar de ambitie is om - met gebruikmaking van de meer dan positieve omgevingsfactoren - kasteel Amerongen blijvend een eigen plaats te geven waar het om muziek gaat.

Gezien de rijke muzikale traditie is dit een plicht, die we met genoeg willen vervullen, ook in de komende jaren.

Hans Herremans

100 jaar bewoningsgeschiedenis op Huys Amerongen (1879-1979) deel 3

Gezin

Nadat we deel 2 afsloten met de feestelijkheden rond het huwelijk van Godard van Aldenburg Bontinck met Louise van Bylandt worden er in de komende 15 jaar zes kinderen geboren, vijf jongens en

een meisje: Carlos 1885; Adriaan 1887; Elisabeth 1892; John 1895; Alfred 1897 en Willy 1900.

Vijf van de zes kinderen

Zij worden, op de jongste na, ten doop gehouden door hun grootmoeder douariere Bentinck van Middachten. Willy wordt ten doop gehouden door de oudste dochter van de broer (Willem) van Godard, Mechteld van Castell Rudenhausen-Bentinck.

Beheer

Godard beheert zijn goederen als grootgrondbezitter. Jaarlijks vinden de houtverkopingen plaats en er zijn veilingen voor het verpachten van weidegrond. Daarnaast zijn er de vaste pachters.

Godard neemt ook nieuwe initiatieven op het gebied van landbouw en veeteelt. Zo ontwikkelt hij het idee om een Boterfabriek op te zetten. Om deze rendabel te krijgen, is de melk van 400 koeien nodig. Vanuit Amerongen komt de melk van 108 koeien en vanuit Leersum van 140 koeien beschikbaar, toch zal de Boterfabriek van start gaan. Gehoopt wordt dat er ook vanuit Elst en Langbroek belangstelling voor de boterfabricage bestaat. Godard laat alvast op eigen kosten de complete fabriek bouwen. Op 3 september

De Boterfabriek

1898 legt zijn zoon Carlos de eerste steen. Godard kent de armoede van de landarbeiders in de winter en denkt over het opzetten van een Vereniging tegen werkeloosheid. Als voorzetter geeft hij in november 1887 een 50-tal arbeiders werk door hen het park bij het Huys op te laten knappen.

In december 1890 worden de meer gefortuneerden van Amerongen uitgenodigd om een startkapitaal te formeren om op de een of andere wijze werklozen gedurende de wintermaanden werk te verschaffen. Eind januari 1891 worden 30 mannen aan het werk gezet met het vervaardigen van rijsbezems en dokken en het kloven en zagen van kachelblokken. In de Staatscourant van donderdag 11 juni staat het koninklijk besluit van de oprichting van de 'Amerongsche Vereeniging tot verschaffing van arbeid' afgedrukt. De vereniging heeft een looptijd van 29 jaar en door storting van tien gulden wordt men lid of begunstiger.

Ook de echtgenote van Godard, Louise, heeft als beschermvrouwe van de Dorcasvereniging oog voor de armoede. De kledingstukken die de meisjes op de Elisabethschool maken, worden in december verdeeld onder hen die het nodig hebben.

Begin 1897 sterft Lady Elizabeth Villiers en erft Godard de heerlijkheid en het kasteel Zuylestein. Hij breidt zijn bezit uit met de aankoop van twee kapitale boerenhofsteden waardoor Zuylestein een oppervlakte van 500 bunders krijgt.

Godsdienst

Godsdienst is een belangrijk onderdeel van het leven van Godard en de zijnen. Zijn broer Henry preekt zelfs regelmatig, incidenteel ook in Amerongen. Omdat Godard het collatierecht bezit, bepaalt hij wie predikant wordt in de Andrieskerk. Godard is bestuurslid van de 'Vereniging tot uitbreiding van het Godsrijk' waarvan de Christelijke Naai- en Breischool, de Elisabethschool (genoemd naar Lady Elisabeth de Villiers) onderdeel uitmaakt. Ieder jaar worden er prijzen uitgereikt aan de meisjes die de mooiste hand-, borduur- en breiwerken hebben gemaakt. Godard en Louise en later ook hun dochter Elisabeth zijn bijna altijd aanwezig bij de prijsuitreikingen. Godard is ook bestuurslid geworden van de Vereniging voor Evangelisatie onder de Militairen in Indië. Het doel van de vereniging is 'het zedelijk en goddienstig peil van het Indische leger te verhogen'. De zoons Carlos en Adriaan werken mee aan de scheurkalender van 1899 met 365 raadsels. Deze kalender, voor een gulden te koop, wordt uitgegeven ten behoeve van een Militair Tehuis in Kota-Radja.

Louise van Bylandt

Bezoek

Er worden over en weer vele bezoeken afgelegd met min of meer hooggeplaatste personen. Zo ontvangt Godard in 1889 de Commissaris van de Koning in de provincie Utrecht, baron Schimmelpenninck van der Oye van Nijenbeek. In 1890 ontvangt hij Z.K.H. Karel Alexander, Groothertog van Saksen - Weimar met zijn jongste dochter, Elisabeth Hertogin van Mecklenburg. En in mei 1893 vertoeven de Prins en Prinses Heinrich van Waldeck Pymont enkele uren op het kasteel. Op 7 september 1893 ontvangt Godard Koningin Emma en haar zus de vorstin van Bentheim Steinfurt op kasteel Middachten waar een bezoek gebracht wordt aan de moeder van Godard. Godard en Louise brengen soms ook een bezoek aan Koningin Emma op paleis Soestdijk, zij zijn dan uitgenodigd voor een dejeuner of diner.

Tegenslag

In het voorjaar van 1889 lijdt Godard aanzienlijke schade door de zelden voorkomende maar gevreesde 'gestreepte dennenrups'. In de Honderd Morgen zijn meer dan twintig bunders dennenbos geheel vernield. In juli 1889 is er opluchting als er geen levende rupsen meer worden aangetroffen. Armoede noopt tot stropen en zo worden regelmatig stropers betrappt in de bossen van Godard. Zoals een 16-jarige in augustus 1889 die heideplaggen met kar en paard vervoert of stropers die in januari 1894 gras en afgevallen bladeren weghalen. Daar worden gevangenisstraffen tot drie weken voor geëist. Ook worden veel strikken gezet om konijnen te vangen

en halen boswachters in een maand tijd meer dan 500 wildstrikken uit het bos. Regelmatig is er brand, soms zijn het hooi- of korenbergen, een schuur of een heel perceel. Maar gelukkig blijkt Godard iedere keer verzekerd te zijn tegen brand. Het dorp Amerongen heeft een brandspuit maar Godard wil dat zijn werknemers vrijgesteld worden van de dienst bij de gemeentespuiten.

Vertier

Als het 's winters hard gevoren heeft, stelt Godard zijn grachten beschikbaar voor schaatsliefhebbers. Er worden wedstrijden georganiseerd waarbij prijzen te winnen zijn. Godard steunt dit initiatief financieel en looft ook prijzen uit. Hij en Louise schaatsen soms zelf mee. 's Avonds wordt het bos rondom het kasteel feeëriek verlicht door lampionnen en teertonnen, soms zelfs met bengals vuur.

Ieder jaar wordt ook Prinsesjesdag en later Koninginnedag gevierd in het dorp Amerongen. Schoolkinderen van School no. 1 en van School no. 2 (Overberg) zingen voor het gemeentehuis en trekken dan op naar kasteel Amerongen. Doorgaans worden de kinderen getrakteerd op krentenbroodjes en limonade en het onderwijzend personeel op wijn. Ook 's middags en 's avonds is het feest, vaak met vuurwerk als afsluiting. De kosten worden dan meestal betaald door Godard.

De leden van 'Het Amerongsch Fanfarekorps' vragen Godard om het Beschermschap op zich te nemen en hij ontvangt hiervoor een erediploma, waarna het korps in de Grote Zaal muziek speelt. Het korps komt vaak spelen in het park en op maandagmiddag 3 augustus 1896 speelt het muziekkorps ter gelegenheid van de verjaardag van Godard. Hierbij ontvangt het korps uit handen van Louise een door haar zelf bewerkt vaandel.

Wordt vervolgd

de Bentinck-werkgroep

Portrettengalerij: de RONDLEIDERS

Kasteel Amerongen kan putten uit een reservoir van ongeveer 50 rondleiders. Deze vrijwilligers zijn goed opgeleid en worden begeleid door Willem Brouwer. Sommige zitten al 25 jaar 'in het vak', andere zijn veel korter verbonden aan Amerongen, maar allemaal hebben ze gemeen dat ze met hart en ziel de geschiedenis van het Huys op geïnteresseerde bezoekers willen overbrengen. Sinds dit jaar is afge-

sproken met de Stichting Samenwerkende Kastelen van de Heuvelrug, waartoe Amerongen, Doorn, Zuylen, de Haar en MOA (museum Oud Amelisweerd) behoren, dat ieder kasteel elk jaar een thema kiest waaraan de rondleidingen en de evenementen gekoppeld worden. Er wordt een gezamenlijke folder uitgegeven maar de thema's kunnen per kasteel verschillen.

De sterke vrouwen op Kasteel Amerongen'

Amerongen heeft gekozen voor het thema 'De sterke vrouwen op Kasteel Amerongen'. De geschiedenis wordt belicht vanuit de tijd waarin 5 invloedrijke, adellijke vrouwen hun stempel op het Huys hebben gedrukt. Het zijn Margaretha Turnor (17e eeuw), Henriëtte van Nassau-Zuylenstein (1e helft 18e eeuw), Vrouw Doorslagh (huishoudster 1e helft 18e eeuw), Annebetje van Tuyl van Serooskerken (2e helft 18e eeuw) en Elisabeth van Aldenburg Bentinck (1e helft 20e eeuw). Margaretha heeft het Huys herbouwd na de verwoesting door de Fransen in het rampjaar 1672, Henriette heeft het zijn grandeur gegeven, vrouw Doorslagh biedt een inkijkje in het belang en de functie van het personeel, Annebetje bracht muziek in het Huys en Elisabeth – bekend om haar dierenliefde en oprichtster van het eerste asiel in Nederland, de Hazenberg - is de laatste bewoonster geweest; zij leidde het Huys de 20e eeuw binnen. Vanaf 9 juni zal deze themarondleiding een vastgegeven zijn. Het belooft een boeiend, leerzaam en nieuw inzicht te geven in 'het leven' op Kasteel Amerongen. Komt dat allen ervaren!

Opgetekend door Karina Moolenburgh
met medewerking van Marjolein Meens

WIST U DAT...

- 2016 tot 'Jaar van de Boon' is uitgeroepen door de Verenigde Naties
- in de moestuin van Kasteel Amerongen hierop wordt ingehaakt met het verbouwen van allerlei oude rassen droogbonen op het Bentinckveld
- de eerste zaailingen al boven de grond komen en de tuinbonen al stoere plantjes zijn
- peulvruchten superlekker zijn maar bovendien een superbron van eiwitten met een beperkte 'footprint'
- en ook nog een groene bodemverbeteraar zijn
- deze bonen verkocht gaan worden in het winkeltje
- u als vriend dit allemaal dmv uw vriendenkaart kunt bekijken, maar deze graag wel even tonen bij de ticketshop
- en als u ook een museumjaarkaart heeft, deze laten registreren, dat brengt voor het Kasteel geld in het laatje
- we werken aan een modern, online boekings-systeem
- we hopen dat dat zo snel mogelijk in werking zal treden
- wellicht al voor het concert van de Academisten van het KCO op 14 mei as.
- u alle evenementen en verdere informatie kunt nalezen op de website

